

Nezávislost a podmíněnost / Podmíněnost a nezávislost / Svoboda a sociální / propojenost / Biotop / Biosféra jako „sociální“

Každý jedinec je do jisté míry jedinečný a určitý, ale zároveň se podobá některým jedincům jiným a nějak s nimi souvisí (a pochopitelně souvisí i s některými dalšími jedinci, jimž se nepodobá). Určitost nutně předpokládá určenost a tedy určení. Nezávislost jedince je proto vždy pouze relativní, a to hned v několika ohledech. Omezíme-li se na živé bytosti, každý jejich druh vyžaduje jisté podmínky ke svému životu, tj. vyžaduje, aby zůstávaly v jistých mezích, tedy aby nepřekračovaly určité mezní hodnoty. Zejména však je spjat s určitou sférou (možná lépe „tunelem“ než „koulí“), k níž jsou vázány resp. do níž náleží i jiné živé bytosti; tato „sociální“ propojenost s jinými živými bytostmi (které jsou podobně, i když také odlišně „sociálně“ spjaty navzájem) vytváří jednak místní, jednak regionální a vposledu – na naší planetě – planetární „společenství“, které je vždy časově i místně spjato s okolnostmi a podmínkami příslušného neživého prostředí; mluvíme o biotopech, ale planetárně také o biosféře. V biologii jsme se už naučili myslet „vývojově“ (a to de facto znamená jakoby „dějinně“), takže počítáme jak s proměnlivostí individuální „určenosti“ zevnitř, tak s „určeností“ jednotlivých situací v příslušných biotopech (eventuelně v celé biosféře). Poněkud problematičtější to je s náležitým odlišováním těch složek obojí „určenosti“, které pocházejí z minulosti, od těch, které přicházejí z budoucnosti jako něco nového (většinou jen relativně nového, ale někdy dokonce naprosto nového). Zatímco změny, jejichž původ je tzv. „anorganický“ (zhruba krátkodobé i dlouhodobé změny klimatu, geologické zvraty a katastrofy, pády velkých mimozemských těles apod.) nemají vůbec (nebo jen na nejnižší úrovni) původ v „subjektních“ aktivitách, jiné musí být připisovány právě naopak činnosti nejružnějších subjektů nejnižších, ale i vyšších a nejvyšších úrovní. V obou případech však tzv. „nezávislost“ může mít rozmanitou povahu.

(Písek, 090530-2.)